

Pískovcové lezení, pískaři

Úplné znění rozhovorů, které vyšly v Ročence ČHS 2016

Obsah

Pískovcové lezení, pískaři	1
Pískaři - liší se d sportovních lezců? Lze hovořit o pískařské komunitě jako celku, nebo spíše o lezcích ze Skaláku, z Ádru...? Považujete se za pískaře?.....	2
Při vyhlašování Výstupů roku se ČHS snaží dát prostor pískovcovému lezení, nicméně zůstává většinou nenaplněn. Čím to je?.....	4
Hodnocení a srovnávání obtížnosti výstupů na sportovních cestách je běžné, ale v pískovcovém lezení tak snadné není. Lze říci, co je dnes maximum v pískovcovém lezení? Jde spíše o prožitek než o čísla? Chybí stupnice morálových obtíží?	6
Jakou roli hraje dobrodružství? Je srovnatelný zážitek člověka co vyleze „dobrodružně“ šestku na hranici svých možností s někým co takto vyleze IXc ?.....	9
Pískovcové lezení má jasné charakteristiky - způsob jištění, dělání prvovýstupů, silný morálový prvek apod. Nicméně i pískovcové lezení se vyvíjí. Kam lze posouvat hranice obtížnosti, je trendem méně morálu, vyšší výkony...?.....	10
Je zřejmé, že možností pro prvovýstupy není neomezeně. Jak vidíte budoucnost? Tvrdší pravidla pro prvovýstupy, směřování do odvážnějšího stylu...?	13
Jaký máš názor na dojišťování cest kvůli bezpečnosti, používání magnezia, UFO, dělání cest ze slanění...?	16
Co byste doporučili začínajícím pískařům?	19
Jaké jsou vaše oblíbené lezecké oblasti a proč?.....	20
Jaká jsou podle vás nejvýznamnější jména pískařské historie?	21
Kdo podle vás patří k současné špičce, nejen z hlediska obtížnosti výstupů, ale i z hlediska přístupu k lezení...?	22
Kdo odpovídal.....	24

Písaři - liší se d sportovních lezců? Lze hovořit o písařské komunitě jako celku, nebo spíše o lezcích ze Skaláku, z Ádru...? Považujete se za písaře?

Aleš Procházka - Alešák

To rozdělení tak jednoduché není. Pískovce nabízí široké portfolio cest, od hotových vražd, přes hůře či lépe jištěné linky, až po sportovky. Je ten, kdo leze sportovnější cesty na písku sportovkář nebo písař? Pokud bychom "tou pravou písařinou" rozuměli cesty s maximálním využitím smyček, minima železa a z toho vycházející psychickou náročnost, plus teda respektování pravidel pískovcového lezení, pak by byl "písař" ten, kdo si takovou cestu rád vyleze.

Písařská komunita? Jasně, lidé se potkávají - ve skalách, večer po lezení ve spádové hospodě, při různých akcích. Mají společnou vášň, jezdí na stejná místa..., ale že by se jednalo o nějaké organizované bratrstvo, to určitě ne. A stejně jako v životě asi platí, že se tvoří skupiny spíš podle toho, kdo si s kým lidsky navzájem sedne, než podle domovské oblasti (či zda volí Losnu nebo Mažňáka).

Petr Slanina - Špek

Papírově ta komunita není, ale v reálu je vidět, že tu je. Na sportovky stačí svaly, na písařinu jenom svaly jsou málo. Ohledně komunity, tak se stačí ve skalách rozhlédnout, a jak si to pojmenuješ je tvůj problém.

Richard Müller

Na pískovcovém lezení je nejcennější jeho dlouhá tradice, výjimečnost a z té hlavně způsob dělání cest – pouze zdola. Je na písařské komunitě, na jednotlivých lezcích jak se tato tradice přenesla na další generaci. Označení písař má skoro jako každé slovo dvě tváře. Jedna označuje lezce vyhledávající dobrodružné lezení na pískovci, kde není prioritou sportovní výkon. Lezce udržující tradici písařského umění. Při té druhé mi v mysli naběhne karikatura týpka v orvaných džínách a kostkované košili, na nohou lezečky o číslo větší a se sedákem plným kinderkopů. A taky pivní historky o cestách s kruhem výš než vršky borovic a pádech metr pod zem. Cítím se být hlavně lezcem. To z jakého šutru je skála, není tak podstatné. Důležitý je dobrý pocit z pohybu na skalách. Písek mám nejradši, protože je to moje domácí hřiště, na něm jsem začínal a lezu nejvíc.

Nechci se ale vyhraňovat jako písař, vápnař nebo žulař. Nechci se zařazovat do jedné skupiny lezců a odsuzovat jinou jen proto, že lezou s maglajzem nebo na umělé stěně. Nebo naopak ty, co dělají cesty s jedním kruhem těsně pod vrškem nebo v mechem porostlých skalách kdesi v Údolíčkách. Mám kámoše napříč lezeckou společností, téměř s každým z nich najdu společnou řeč. Nejkrásnější je ta pestrost, všestrannost, to, že si musím poradit v různých podmínkách a najít ten správný způsob, jak se dostat na vrchol.

Písaření není sportovní disciplína, je to životní styl, způsob trávení volného času. Vidím to i v těch Klokočkách, taky tu je vyhlášený sportovní koutek, pár opravdu těžkých cest. Ale tam už jsem lezec, ne jenom písař, to je ten někdy těžko popsatelný rozdíl. Písařem jsem ve Skaláku nebo v Klokočkách - se smyčkama, zpocenýma rukama, strachem z pořádný tlamy a úlevou a pohodou u knížky na vršku věže. Je to jiné než v Labáku, nebo i třeba v Teplicích. Tam je pevnější pískovec a cesty bývají líp zajištěné a ty těžké se dnes lezou téměř výhradně s mágem. A když mně někdo označí za písaře - záleží kdo to řekne ☺.

Tomáš Sobotka - Tomajda

Myslím, že písařská komunita není podstatná, podstatný je že mezi písaři byli vždycky výjimečné osobnosti, kvůli kterým stálo za to začít lézt. Pro mě to byl především Mirek Šmíd a jeho pro mě inspirující pohled na svět. A po shlédnutí Ostrova čarodějnic s Jirkou Slavíkem to byl Jirka kdo mě utvrdil v přesvědčení, že lézt na pískovcové skály je něco výjimečného.

Nikdy se mi nezdálo o extrémním lezení v Juře. Mé sny se hemžily obrázky z pískovcových věží, to o nich jsem snil. O posvátných totemech našich skalních měst a indiánských rezervací. Písařina je v mých očích o pocitech, o lezení s psychickým rozměrem a především v poslední době posledním místem spolu s Anglií, kde se klade velký důraz na tradiční přístup k lezení. Ovšem na rozdíl od Anglie přístup snažit se o prostoupení stěnou s minimálním počtem fixního jištění má větší logiku a je přirozenější než na gritu, kde sice pravidlo no bolts je přísný, ale přelézat cesty po předchozím nacvičení s horním lanem není, řekl bych příliš přirozený.

Miroslav Dědek - Bojsa

U nás v republice se leze většinou na písku, takže i někteří sportovní lezci jsou písaři. Na písku si přeci můžeš vybrat, někdo leze zajištěný čísla a jinej zase klasiky, nebo morálovky. Podle mě je označení písař takový obecný pro všechny lezce co rádi lezou na písku. Taký se to občas používá ve smyslu, že písař leze víc technicky než silově. Ano komunity lezců jsou pak v oblastech, lidí z Ádru, Labáku, atd.

Dalibor Mlejnek - Nedori

Nejsem fanoušek komunit, sekcí a podobných škatulek. Myslím si, že lezce by to, co dělá, mělo především bavit a naplňovat zážitky. A je úplně jedno, jestli je to na Čtyřech palicích, v Krasu nebo na písku. Osobně mám na tom našem sportu nejraději různorodost. Když chceš, můžeš boulderovat, lízt na písku, drtit čísla na nejtkách, kopat mačkama do ledu nebo tupit cepíny na skále. Hlavně nezapomenout na "fričing" (promyšlený důkladný odpočinek).

Jirka Slavík - Prcas

Písařská komunita? Nejsem si vůbec jist tím, že by nějaká taková skupina existovala. Zkrátka, pokud člověk nabude přesvědčení o tom, že bude lízt po skalách, tak leze. A leze po skalách, který mu jsou nejbližší. Alespoň v těch začátcích. A jestli to je pískovec nebo jinej druh šutru, je celkem putna. Hlavně držet to kamení v rukou a pohybovat se při tom nějakým směrem. Po nějaký době přijde člověk na to, že to není jen tak ledajaká aktivita. Postupem doby se tato činnost stává životním stylem, alespoň teda pro mě. Já nedefinuju lidskej pohyb po skalách na nějaký druhy podle typu kamene.... Lidí lezou po skalách, chovají se slušně a tak a tak.....

Pavel Henke

Tyto lidi spojuje láska k přírodě a skalám. Sportovky, s borháky po 2m, můžou existovat ve vzájemné symbióze se stávajícími cestami, když je nebudou dojíždět.

Jiří Chocholoušek - Piškot

Za písaře se považuju. Co bych měl být zač, když lezu prakticky už jenom na písku.

Nepovažuju se za klasika ani za sportovního lezce nebo modernistu, ale písař, to snad ano, v nějakém širokém smyslu slova.

O písařské komunitě se asi mluvit dá. Obecně – ti, co lezou hodně na písku – i konkrétně – jsou tu místní komunity v jednotlivých oblastech, které jsou navzájem jednotlivými osobnostmi propojené. Není nás tady zase tolik, hodně lidí se navzájem zná, a když ne přímo, tak aspoň z doslechu nebo od vidění. Ale otázka je, jak hluboký obsah pojmenování „písařská komunita“ má a jak se v tomhle smyslu mění. S tím, jak se otevřely v 90. letech nejrozumnější hranice a možnosti, začaly být i hranice téhle komunity méně jasné. Řada lidí leze na pískovci, protože ho má doma za rohem, ale když mohou, jezdí jinam, a nemusí to být právě lezení na písku, co je přitahuje nejvíce. Vyhroutil se také konflikt klasiků a modernistů, který komunitu štěpí a staví proti sobě názorově vyhraněné tábory. V hospodě se poměrně snášíme, ale jakmile se třeba na internetu objeví nějaké třaskavé téma, začne cirkus. Ale

zároveň si myslím, že specifika pískovcového lezení (daná z velké části jeho tradicí) většinu lidí, kteří na pískovci trochu víc lezou, nějak ovlivní, i když se s tou tradicí třeba absolutně neztotožňují.

Nevím, jestli se na význam slova pískař nedívám jinak než autoři otázek, kteří ho možná chápali jako synonymum klasika („máte pocit, že jste jiní než sportovní lezci?“). Někteří radikální klasikové si opravdu nejspíš myslí, že praví pískaři jsou oni. Ale představa komunity vyhraněných klasiků, kteří žijí v uměle prodlužovaném skalním čase 60. až 80. let minulého století a k většině současného dění se stavějí kriticky, mi není zrovna blízká. Ne že by tehdejší pískovcové lezení nebylo úctyhodné, velmi si ho vážím, zároveň se s něčím ze současných tendencí asi trochu míjím, ale opevnit se mimo aktuální čas a stát se strážcem nedotknutelných tradic a hodnot, to mě neláká. Pokud má pískovcové lezení zůstat živé, musí se v něm něco nového díť, musí reagovat na měnící se situaci a nějak se vyvíjet. Proto mi třeba přijde trochu zvrácené i takové to občasné využívání slavných zahraničních návštěv, které mají obdivovat naši lezeckou minulost a utvrzovat nás v jedinečnosti našeho klasicismu. Když pojedu na výlet někde do centrální Afriky, taky mi přijde romantický tradiční způsob života jako z doby před sty nebo dvěma sty lety, ale doporučovat místním, ať raději zůstanou pořád jenom s oštěpem, bez auta, plechu na střeše, elektřiny a léků, protože to je unikátní a krásné, je absurdní. Je to typická perspektiva návštěvníka skanzenu.

Petr John - Jony

Za nálepkou pískař toho dnes moc nevidím, jen to, že dotyčný snad leze víc na písku než jinde. Nevím jak v letech, která nepamatuju, ale nyní je většinou směřodatnější mluvit o konkrétních lezcích.

Karel Nováček

Nemyslím, že se dá mluvit o pískařské komunitě. Lidí, kteří se věnují čistě písku moc není - hranice mezi pískovcovým a sportovním lezením, případně boulderingem či alpinismem může být úzká - a pokud jsou, rozhodně se netouží stranit ostatních lezců.

Při vyhlašování Výstupů roku se ČHS snaží dát prostor pískovcovému lezení, nicméně zůstává většinou nenaplněn. Čím to je?

Alešák

Od všeho tam bude trochu. Mám pocit, že si většina pískařů nechává svoje zářezy pro sebe a nějaké srovnávání jim je ukradené. Zásadní přelezy se většinou dozvím ze zápisu ve vrcholové knížce, pokud se náhodou vyškrábu na stejnou věž, popř. když někdo někoho v něčem zahlédne. A jenom mezi nejlepšími kamarády si řekneme, co se nám líbilo, či co nám udělalo radost.

Některé cesty se také nesou v duchu “za málo peněz hodně muziky”. Příklad? Francouzský 7c dnes vyleze kdekdokdy, což by podle převodní tabulky dávalo pískovcové Xb. Na písku ale kolikrát děláš stejně těžké (7c) kroky v nějakém vypečeném VIIIb-c, plus tam máš bonus ve formě psychické složky. Takže výkony se tam dějí, ale ne vždy v podobě vysokých čísel. Už vidím, jak se někdo hlásí do Výstupů roku, že tam poslal VIIIc.

A v neposlední řadě je tu spousta lidí, kteří se jdou v zimě raději projít do skal, do přírody, než aby někde na bouldrovce skákali po kampusu a točili kolečka a čísla u nich nehrajou zas tak podstatnou roli.

Špek

Je to mentalitou těch lidí, je pro ně důležitější pobyt ve skalách a ne ta publicita.

Richard

Kategorie nejlepších výstupů na písku končí většinou fiaskem nebo nemá mezi lezci velkou hodnotu, protože nejsou jasná pravidla. Nebo spíš tato pravidla nejsou akceptována skutečnou lezeckou špičkou na písku. Ten problém se táhne už od 80. let, od dob prvních Xtek s bílými fleky... Třeba název cesty Bílá válka od Tomase Čady z té doby mluví za vše. Současný stav, kdy už 2 generace nejlepších lezců na písku lezou podle jiných pravidel, než jsou ta oficiální, je ostudný.

Tomáš

Charakter pískovcového lezení je bohužel takový, že neumožňuje vznik tak těžkých cest jako na vápně, a vzhledem k tomu, že většina těžkých cest je spíš o tom přijít na to, vyžaduje většinou delší čas na vymyšlení kroků tak chápu, že pro lezce lezoucí dnes na vápně extrémní cesty je snazší vylézt stejný stupeň obtížnosti na vápně než na písku a tím pádem i více motivační.

Bojsa

Vyhlášení nejlepších výstupů a prvovýstupů je přeci o číslech a výkonech. Sportovní pískaři ty čísla lezou a výkony podávají, ale velmi pravděpodobně v rozporu s platnými pravidly a někteří navíc nejsou ani členy ČHS. Nejde o nezáměr o srovnání, ale spíš nezáměr o veřejnou publicitu. Pokud bych já vylezl v kuse 11cku s Mg třeba na Hrubici nebo v Příhrazích, tak mi taky stačí se o to podělit mezi kámošema. Rozhodně bych nechtěl, aby se do mě pak někdo navážel na Lezci.cz a podobně. Navíc je těžký předvést výkon, aby snesl srovnání s AO, který má ty nej zářezy i na písku.

Nedori

Výstup roku v kategorii pískař je blbost. Je to velmi těžké ohodnotit. Srovnávat třeba riskantní morálové VIIIb s vyborhákovanou cestou Xc nelze. Když už něco vyhlášovat, tak třeba uznání za dlouholetou aktivní činnost, organizaci závodů, práci s mládeží nebo vyhlásit nejaktivnějšího měniče fixního jištění nebo něco na ten způsob.

Prcas

Víš, já to trochu zobecním. Samozřejmě tento můj názor není fakt pro všechny. Pro mě lezení a tím pádem výkony, který se na to vážou, je forma úžasný zábavy člověka a obtížnost jen umocňuje a zkvalitňuje prožitý zážitek.... a publicita? Je věc přirozená k současné době...

Pavel

Prvovýstupci ve všech oblastech přesně vědí o nejhodnotnějších cestách - podle počtu přelezů.

Piškot

Neřekl bych, že v pískovcovém lezení o výkony nejde. Těm, kteří se pohybují na špičce, o ně určitě jde. A i ostatním ano, i když o tom třeba neradi mluví, anebo jsou to výkony v jejich vlastní stupnici a v jejich hodnotovém poli. Myslím, že jedním z důvodů, proč se pískovcové výstupy mezi prezentovanými a oceňovanými výstupy neobjevují, je magnézium. Obtížné cesty (aby to stálo za pozornost, mělo by to být pro dámy aspoň Xb/c, pro pány samozřejmě víc) se lezou takřka výhradně s ním, a to je ve většině oblastí oficiálně zakázáno. Většinou, když byl v posledních letech medializovaný nějaký obtížný výstup na písku, objevovaly se kritické reakce. Je pochopitelné, že v takové situaci lezci nebo i činovníci raději na prezentaci výkonů rezignují. Prezentovat a oceňovat lehčí výkony bez mg by bylo nepřípadné, protože svou obtížností dalece nedosahují těch „s“. Jsou tu asi i další důvody, ale to by bylo moc dlouhé.

Jony

Kategorie prošla nedávno obrozením, které mělo za úkol více reflektovat dnešní trend pískovcového lezení. A jaký je trend? Unikátní hodnoty českého tradičního pískovcového lezení, díky nimž je tento specifický druh lezení ve světě známý, vymírají. Pískovcový trad je vytěšňován pohodlným přístupem, který je víc a víc poplatný dnešní době. Někdy se tomu dá říkat sportovní lezení, ale ne vždy. Někdy je těžko tenhle trend definovat, asi by se dal označit jako přenos umělé stěny do přírody. Tento všudypřítomný přenos s sebou nese neduh chování, které nejsou dle pravidel ČHS (OVK) přípustné, někde jdou navíc proti pravidlům CHKO. Dnešní lezci jsou pohodlní a výkonní.

Řada výstupů prostě nemůže být oceněná, protože je nejen proti pravidlům ČHS (OVK), ale i v rozporu s pravidly CHKO. A pak je tu pár hodnotných výstupů, kterých je dosaženo v hodnotách pískotradu, ale tam se naráží na nezáměr o publicitu (z různých důvodů). To je na jednu stranu škoda ve smyslu, že nedochází k poukázání na to, že se dá lízt těžce a zároveň hodnotně; na druhou stranu jakési srovnávání výkonu leckdy nejde moc dohromady s pojetím pískovcového lezení.

Karel

Domnívám se, že lezení obecně a písek zvlášť není klasický sport ve smyslu soutěže, jde spíš o prožitky jednotlivce. Tak i srovnávání výkonů, navíc komisí, která může být od reality značně vzdálena, nebude vždycky objektivní. V minulosti se tu navíc řešily spory o čistotu stylu (magnézium), malému zájmu ze strany lezců se proto nedivím.

Hodnocení a srovnávání obtížnosti výstupů na sportovních cestách je běžné, ale v pískovcovém lezení tak snadné není. Lze říci, co je dnes maximum v pískovcovém lezení? Jde spíše o prožitek než o čísla? Chybí stupnice morálových obtíží?

Alešák

Ono se to obecně hodně špatně srovnává. Máš dobře jištěnou desítku, kde u kruhu párkrát pocukneš po rejži a je to v kapse. A pak třeba IXa s prvním kruhem v patnácti a k němu nejištěná VIIIc psychologie po lámavých. Anebo převalskou širokou spáru za VIIa bez kruhu, ve které se vůbec nepohneš. Co je obtížnější?

V naprosté většině případů tedy nejde o číslo, nýbrž o konkrétní cestu. Jedině název cesty přesně definuje, co jsi vylezl a s čím ses tam musel popasovat. V Labáku vede na Indiánku Zub času IXa, který si vyleze každý a kousek opodál na Sicilskou stěnu Italské Capriccio, nádherné VIIIc od Weingartelů, pod kterým se fronty zrovna netvoří.

Stupnice morálových obtíží tu zavedena není a nemám pocit, že by chyběla. Alespoň to neztratí nádech dobrodružství a kouzlo poznávání v dnešní (jinak sterilní) době. A kdo si chce něco o cestě zjistit, tak informačních zdrojů má oproti předchozím generacím poměrně dost.

Špek

Obecně je top, skloubit morál s obtížností. Jako příklad Klekání v Teplicích, nebo Triatlon v Příhrázích. Není tady klasifikace morálové obtížnosti, čímž tu vládne neporovnatelnost. Nicméně stupnice hrůznosti se dá odhadnout z datumu prvovýstupu, jména autora a počtu přelezů. Když chceš vědět morálovou obtížnost, zajdi do lezecké hospody, tam se ji dozvíš a zrovna se tam můžeš i porovnat.

Richard

Co je dnes to maximum v pískovcovém lezení? Lze to vůbec říci, nebo je potřeba rozlišovat situaci v jednotlivých oblastech? Stylech? Maximum dnes, jsou výkony, které podává Adam

Ondra a to i na písku.

Porovnání výkonů opět souvisí se způsobem, jak byla cesta vylezena. Nelze srovnávat vylezení cesty v souladu s pravidly (tj. bez mága a stylem AF od kruhu ke kruhu) a vylezení stejně obtížné cesty stylem OS, RP, PP s mágem. Někdy je těžší to, jindy ono, ale pokaždé je to jiné.

Nebo je to na osobním prožitku, který není o číslech, a obtížnost je jen orientační údaj? Samozřejmě, že lezení je především o osobním prožitku, to je na něm to nejdůležitější, proto lezeme, ne? Ale jako v každém jiném sportu i v lezení se lidé chtějí navzájem srovnávat, poměřit své výkony.

Chybí tu stupnice morálových obtíží? Hodnocení cest na písku bude vždy složitější než jinde. Morál hraje velkou roli. Stupnice morálových obtíží by mohla být v průvodci uvedena jako součást klasifikace, podobně jako je tomu v Anglii na Gritu. Nemyslím si, že to je nezbytně nutné na písku, tam přeci místo stupnice stačí většinou jméno prvovýstupce ☺.

A každý by měl být soudný – když vidím 1. kruh kdesi vysoko, je jasné, že to moc dobře jištěné nebude, a když nemám morál a neumím smyčkovat, tak tam nelezu.

Tomáš

Ohledně klasifikace - většina lezců si myslí, že na písku jsou těžké desítky a podobně, ale kdo trochu dýl leze brzy zjistí, že většina tradičních sedmiček a osmiček (především třeba v Českém ráji), pokud se lezou v kuse, jsou stejně těžké a občas i těžší než X. Stává se mi běžně, že v sedmičce metnu a desítku dám v onsightu.

Stupnice morálních obtížností je zbytečná a byla by úplně nepřesná, pocity strachu jsou pokaždé jiné a příliš individuální.

Bojsa

Co je dnes maximum na písku nevím, to se mě fakt netýká, ale rozhodně to jsou slušně zajištěné sportovní cesty s menšími morálovými obtížemi podobné těm na vápně. Takže to hodnocení maxima nebude tak složité. Co se týče klasifikace na písku tak ta byla, je a bude vždy jen orientační. Je to vodítko, ale ne stoprocentní. V každé oblasti je k tomu samozřejmě spousta dalších různých věcí jako pevnost materiálu, zajištěnost, prvovýstupci atd. Pro mě osobně je důležitější, aby byla klasifikace srovnaná plus minus v dané lokalitě, než v celé republice. Lezení rozhodně je o osobním prožitku a to že ho má někdo v číslech, jiný v morálu a další v romantice je normální. Morálová stupnice tu podle mě nechybí, v Anglii jsem lezl a je to stejnej hokej.

Nedori

Co je maximum lezení na písku? Podle mě lézt čestně, abys nekurvil skálu a nemusel ses stydět za svůj lezecký výkon večer v hospodě.

Prcas

Nevidím žádný problém v nějakém srovnávání obtížností. Jak jsem výše uvedl. Hlavní, alespoň pro mě, je to, že mi bylo dopřáno lízt po skalách. Jasně, že existuje na určitéch výstupech či cestách pro každého jedince nějaký blok, proč tudy, a nebo tudytím směrem zrovna ne. Na každý cestě jsou limity a je to jen o hlavě samotného lezce...

Pavel

Maximum na písku v 90. letech stanovil J. Hudeček a B. Arnold - Xc AF.

Pískot

Srovnání je podle mě na pískovci možné stejně jako jinde. Lidé, kteří se v lezení, obzvlášť tom pískovcovém, aktivně pohybují, myslím zhruba vědí, co je skutečně výjimečný výkon, co stojí za pozornost.

Trochu nejspíš kulhá porovnání mezi pískovcem a sportovním vápencovým lezením. Tradiční přepočtová klasifikační tabulka mluví v neprospěch současné pískovcové klasifikace, jak je nastavená v řadě našich oblastí (souvisí to i s tím, že klasifikace v řadě novějších vápencových oblastí, kam se dnes jezdí, bývá zřetelně měkčí než klasifikace v těch starých, jako je Buoux, Finale apod.). Kromě toho těžké cesty na pískovci jsou často bouldrové problémy (plus „omáčka“), které dají leckdy trochu víc práce než nějaké třeba španělské cesty vytrvalostního charakteru. Možná hrají trochu větší roli v těžkých cestách na pískovci i podmínky. Hlavně v lehčích, klasických pískovcových cestách jsou samotné lezecké obtíže zesílené psychickým aspektem, někdy i poměrně dost.

Řekl bych, že maximum v pískovcovém lezení dnes reprezentuje cesta *To tu ještě nebylo* od A. Ondry a O. Beneše. Vzhledem k tomu, jak vypadají položené otázky, by se dala čekat třeba námitka, že je to cesta, u které se (jako u řady jiných, které patří mezi nejobtížnější) trochu stírá rozdíl mezi pískovcovým a sportovním lezením, jak je to pojmenováno v otázce. Možná že trochu stírá, ale na druhou stranu se mi nezdá, že by se v nějakém jiném než obtížnostním směru pískovcové lezení v posledních desetiletích kdovíjak posunulo (např. v psychické náročnosti cest nebo ve zvyšování obtížnosti cest vylezených po smyčkách). Takže bych (provokativně a vyhoceně) řekl, že dokud nezačnou vznikat třeba cesty obtížnosti XI s minimálně pěti, sedmimetrovými odlezy mezi jištěním, kde se budou řešit lezecké problémy s vážným rizikem třeba patnáctimetrového nebo i delšího pádu, nemá moc smysl o nějakém jiném než obtížnostním rozměru v souvislosti s rozvojem pískovcového lezení mluvit. Leda kriticky. Protože v jiných rozměrech pískovcové lezení už možná od 90. let stagnuje. Určitě je možné, že mi něco uniklo, ale zdá se mi, že v těch „tradičních“ dimenzích vrchol pořád představují cesty desítky let staré.

Stupnice morálových obtíží by nebyla špatná (i když by bylo asi často ještě o dost těžší klasifikovat cesty morálově než normálně), ale jak už jsem napsal, podle mě by se ukázalo, že v rámci této stupnice k žádným moc zásadním posunům nedochází, respektive že většina současných cest je co do psychické náročnosti vcelku přívětivá. Takže by byla užitečná především pro starší a staré, klasické cesty, které už dneska tolik lidí nezná, a tudíž se i z obecného povědomí možná trochu vytrácí představa, jaké to vlastně je, takovou velmi klasickou a morálovou cestu lézt, co to vlastně obnáší. (Nechci říct, že starší a klasické cesty nikdo neleze. Ale mám dojem, že se jednak lezou většinou dokola ty stejné a prověřené, a také že zatímco celkově se počet lidí, kteří občas vyrazí do skal, asi zvyšuje, tak množství lidí, kteří lezou nejrůznější klasiky, zrovna moc neroste, pokud vyloženě neklesá.)

Osobní prožitek je jistě pro každého z nás velmi důležitý a představuje vlastní měřítko, ale je to věc subjektivní a neumožňuje smysluplné srovnávání.

Jony

Hodnocení, a především srovnávání, speciálně na českém písku, moc dobře nejde, a ani si nemyslím, že by o to měla být snaha. Nejlepší klasifikací dané cesty je její název, který cestu zároveň identifikuje. Každá cesta může mít své specifikum. Jestli je to VIIIb nebo IXa, IXc nebo Xb je často podružné, zvlášť musí-li se lézt nad kruhem či smyčkou. Zavádění dalších srovnávacích parametrů, třeba škály serióznosti runoutů nebo velikosti ponožek nepovažuji za moudré.

Karel

K maximu na písku se vyjádřit nemůžu, pohybuji se hluboko pod ním. Stupnice morálových obtíží tu podle mého názoru nechybí, tendence mít všechno dokonale popsané a zdokumentované zabíjí prvek dobrodružství. Navíc morál je věc zcela subjektivní, záleží na typu cesty, lezcově výkonnostní rezervě, nikdo jej za nás nezhodnotí.

Jakou roli hraje dobrodružství? Je srovnatelný zážitek člověka co vyleze „dobrodružně“ šestku na hranici svých možností s někým co takto vyleze IXc ?

Alešák

Čím více dobrodružství, tím lepší paměťová stopa, haha. Ve sportovní oblasti si občas nevzpomenu, co jsem předchozí den lezl, ale kroky někde výše nad jištěním si budu pamatovat snad nadosmrti. Pokud si zjistíš, že se k prvnímu jde obloučkem zleva, jde tam tenká plochá smyčce na jednoducho a nad kruhem je potřeba jít do skryté dvouprstové dírky levou rukou, tak cestu asi vylezeš ve větší pohodě, ale zbytečně se o ochudíš o spoustu srandy, o možnost vymyslet si to sám, najít vlastní řešení.

Tipnul bych, že VI i IXc cesta, je-li blízko našeho (tedy lezeckého + morálového) maxima, může vygenerovat stejně hluboký zážitek. Asi tu nejde o číslo, jako spíš o hranice vlastní komfortní zóny, o přiblížení se k ní a o její překročení.

Špek

Každého hranice jsou různé a leze-li někdo na hranici svých možností rozhodně jejich pocity budou velmi podobné ať jde o jakoukoliv obtížnost.

Richard

Dobrodružství hraje velkou roli v celkovém zážitku z lezení, ale cesta by měla být zajištěna tak, že se při pádu pořádně prolítneš vzduchem, ale nespadneš až na zem. Na to má život příliš velkou cenu. V Klokočí jsou hodně dobrodružné i 5tky. Na jedné jsem dlouho stál v zeleném rajbasu pod vrškem, střídavě hledal nejlepší místo pro dopad a sprostě nadával směrem k maríngotce v Besedících.

Tomáš

Co se týče srovnání šestky a devět cé na hranicích možností je jasně nesrovnatelné, v šestce je to převážně o zabítí neb v nich na písku nebývaj kruhy, v IXc byť třeba i v těch nejmorálovějších co znám je klíčová pasáž většinou zajištěná a v nezajištěných místech má většinou lezec výraznou fyzickou převahu pokud zvládá stupeň IXc.

Bojsa

Pro mě hraje dobrodružství velkou roli. To co při lezení člověk prožívá, má ale každý určitě trochu jinak. Prožitky a zážitky jsou dobrý do debaty u piva, ale nevím jak to porovnávat. Porovnávat jde pouze v hodnocení klasifikace.

Nedori

:-) Morál a dobrodružství. Každý z nás má nějakou hranici pudu sebezáchovy a nakolik je ochoten tahat čerta za ocas je jen na nás. Podle mě stále platí - "starej lezec, dobrej lezec".

Prcas

Dobrodružství je jeden ze základních kamenů lezeníčka po skalách. A jestli někdo vyleze maximálně šestku nebo někdo desítku, je to stále věc nasazení a přípravy na plánovanou cestu nebo výstup...

Pavel

Zážitek z lezení je srovnatelný, když má lezec na hranici svých možností VI nebo IXc.

Piškot

Dobrodružství by snad mohlo být měřitelné množstvím vyplavené chemie v mozku. Je to subjektivní prožitek a může být návykové. Pro některé lezce je to klíčová kvalita. Ale není tu úplně přímý, jednoznačný vztah k „objektivnímu“ rizikovému aspektu cesty. Když nemá člověk den, může v panice řešit krok půl metru nohama nad kruhem, kdežto jindy znuděně vykráčí něco opravdu nebezpečného. Když nedbale založíte smyci a ona vám vypadne, dobrodružství je najednou tady – ale uzel šlo dát pořádně a byl by spolehlivý. Jsou lidi, kteří se bojí dost, a lidi, kteří mají práh strachu posunutý, a odskočit si čtyři metry nohama nad kruhem jim skoro nic nedělá. Ale samozřejmě, v některých cestách je dobrodružství člověk o hodně blíž.

Do jisté míry měřitelné jsou nějaké „objektivní“ faktory: faktické zajištění cesty, kvalita skály, to, jak vysoko nad jištěním jsou hlavní problémy v cestě, jaká jsou rizika případného pádu, nakolik je dotyčný lezecký problém čitelný, jak moc na jistotu se dá vyřešit...

Prožitek člověka, který zrovna „přežil“ v šestce na hraně svých možností, a člověka, který tak prožil nějaké IXc, snad porovnatelný je – tím, jak moc to s nimi zacloumá. Ale z hlediska nějaké „intersubjektivní“ hodnoty výstupu to příliš srovnatelné není. Takovou šestku umí vylézt relativně dost lidí, kdežto vylézt takové IXc dokáže jenom výjimečně někdo. Ovšem extrémně morálových, opravdu nebezpečných IXc je skutečně málo, klíčové úseky jsou většinou zajištěné slušně, zatímco nebezpečných šestek s šestkovým místem, ze kterého se prostě nesmí spadnout, je tu celá řada. (Xc s klíčovým místem, z něhož by byl případný pád fatální, tu pravděpodobně nemáme žádné.)

Jony

Až z pískovcového lezení vymizí dobrodružství (trend napovídá, že se tomu tak stane), přestane být pískovcové lezení tím českým pískovcovým lezením, které nám tu předchozí generace zanechaly (a pro které je ve světě ještě stále pojmem). Pak se budou cesty dát porovnávat, protože z dobrodružství zbyde laciné cool lezení.

Karel

Prvek dobrodružství hraje podle mě na písku zásadní roli. Hezké na tom je, že míru dobrodružství mohu sám ovlivnit výběrem cesty – dnes nemám bojovnou, dám si něco sportovněji odjištěného. Hloubka zážitků je srovnatelná napříč výkonnostními stupni, záleží na přiblížení se k vlastnímu limitu.

Pískovcové lezení má jasné charakteristiky - způsob jištění, dělání prvovýstupů, silný morálový prvek apod. Nicméně i pískovcové lezení se vyvíjí. Kam lze posouvat hranice obtížnosti, je trendem méně morálu, vyšší výkony...?

Alešák

Všechno je plynulý a pokračující proces. Zlepšuje se vybavení, výkonnost, lezení se vyvíjí. Cesty udělané s postranním jištěním (schwebe) se lezou bez něj, místa, kde se dříve stavělo, se daří přelézat volně. To, co před 70 lety lezla elita si dnes může vyběhnout lehce nadprůměrný jedinec. Pískovcové lezení se může (a bude) rozšiřovat, obohacovat, ale zároveň by se tím nemělo ničit to staré. Jistým způsobem to považuji za kulturní dědictví.

Zdá se mi, že mainstream směřuje ke sportovějšímu pojetí lezení, tzn. co nejtěžší cestě s co nejlepším jištěním, kdežto dřív panoval názor, že dobře lézt znamená mít to srovnané i v hlavě, odvaha tvořila polovinu obtížnosti cesty a překruhovaná cesta by se setkala

s kritikou. Nemusí jít o nejištěnou vraždu, kde spadneš na balkón a zlámeš si nohy, ale když je kam padat, tak by snad neměl být problém udělat cestu, ve které se děj odehraje osm metrů nad kruhem.

Za nejhodnotnější bych dnes považoval udělat těžkou, psychicky náročnou cestu - dejme tomu desítku, jedenáctku s odlezy. Nebo něco podobného přelézt v dobrém stylu, tedy odspodu, v kuse, bez předzaloženého jištění a poprodlužovaných kruhů. Zahrnout všechny dílčí složky v odpovídajícím poměru. To by byla známka celkové vyzrálosti "písaře". Trochu mě ale děsí fakt, že se na písku leze stále více, mnohdy bez respektování pravidel lezení, slušného chování a bez ohleduplnosti k přírodě, skále i místním obyvatelům. A jestli pohár jednou přeteče, nastanou krušné časy.

Špek

Hranice lidských možností jsou neodhadnutelné a rozhodně vzdálené. To platí pro výkon, v oblasti morálu je maximum nejištěná cesta. Ty už tady jsou. Ale posouvat to lze tím, že vytvořím nejištěnou cestu v obtížnosti, která takto vylezená ještě není. A kam se posouvají trendy? To ať si posoudí jiní, já si odcházím do svých oblíbených hvozdů.

Richard

Pískovcové lezení se rozštěpilo a každá část míří jiným směrem. Jeden směr se drží tradic a vývoj jde dopředu jen pomalu, druhý směr se dynamicky vyvíjí, bourá tradice a tabu. Ideálem je pro mne zachovat tradiční styl v některých oblastech, kde stejně není velký potenciál pro opravdu těžké cesty (např. Hruboskalsko) a zároveň umožnit rozvoj sportovního lezení ve vybraných oblastech nebo jen sektorech nebo cestách. Současná pravidla, kdy je použití magnezia možné na moderních cestách od IXa, jsou dobrým kompromisem. Chybí jim však to nejdůležitější a to vymezení pouze tradičních, smíšených a moderních oblastí. Na to by však bylo nutné najít shodu se správou CHKO a dohodnout jiné znění výjimek umožňující lezení na písku. Bez toho bude pokračovat současný stav, kdy se často maglajzuje úplně všude. To nejdůležitější z tradice je však zachovat děláním cest zdola a bez jistících prostředků poškozující skálu! Trendem by mělo být zvyšování obtížnosti cest při zachování morální náročnosti, ale padat až na zem by se u toho nemělo.

Tomáš

Pískovcové lezení se nemění a ani nikdy nezmění. Akorát tam dnes jezdí více lidí, co dříve jezdili do jury a mají potřebu se ke všemu vyjadřovat. Někteří němečtí prvovýstupci se u nás moc nevyjadřují a raději si některé cesty rovnou dojistí nebo nějak narovnají, aby si je taky zvládli přelézt. Borháky po metru a upravování či dodávání chytů je pouhou vizitkou naší generace a v rámci věků nic podstatného.

Bojsa

Kam lze posunout hranice obtížnosti nevím, ale určitě se posouvají budou. Možná se v budoucnu k tomu maximálnímu sportovnímu výkonu bude pro vyšší obtížnost znovu přidávat i morál, kdo ví. Nemyslím na zabítí, ale odlezy. Dnes je trend spíš opačný, pro vyšší sportovní výkon méně morálu a méně tradice. Asi je to způsobeno i tím, že dost lidí přichází do skal z umělých stěn, kde je takový ten falešný pocit jak je lezení bezpečný a že se nemůže nic stát. Lezení, ale nikdy nebudou šachy a to je dobře - byla by to nuda.

Nedori

Prvovýstupů v různých pískovcových oblastech vzniká hodně a můžeš si všude vybrat, jestli chceš lézt odvážné cesty nebo cesty víc na pohodu. A jestli je morál trendy nebo ne? Podle

mě i v lezeckém dávnověku se lezlo pro radost z ohybu a občas někdo přešel nějakou vrazdu, takže je to pořád stejné.

Prcas

Pro mě je lezení na písku jako každé jiné lezení po skalách. Nejsem zastánce brzdění vývoje, ať je to v jakémkoliv oboru. Mám na mysli obory, které člověka neposílají pod drn. To znamená, že když se podívám zpět, třeba do roku 1970 (to jsem poprvé s velkou pravidelností začal osahávat skály) tak si říkám, že je moc fajn, že i do této krásné zábavy přišel pokrok. Tudíž se mění i pohled na pískovcový lezení. Já osobně používám maglajz, ale i počítač, auto, no spousty dalších věcí, které doba přináší. Snažím se o dodržování jakých si pravidel v lokalitách, ve kterých se pohybuju. Někde to maj tak, někde jinak, poinformuju se a potom se rozhodnu, jestli oblast navštívím nebo ne. Už nemám na to, abych se s někým dohadoval o tom, jak mám lízt a co smím nebo nesmím používat... Co se tejká způsobu dělání cest? Na písku samozřejmě od spodu, citlivě přistupovat ke vzdálenostem mezi fixními jisticími prvky a mít oko na nové linie, které budou i v budoucnu ozdobou horolezeckých průvodců. A jestli morálový nebo dobře jištěný cesty? Vzhledem k tomu, že každé prvovýstupář je jinej, tak i cesty nově udělané mají svůj rozměr, kterej je přímo vázaný na tvůrce té cesty...

Pavel

Prostupovat hladké stěny s co nejmenším počtem stabilního jištění ze spodu, jak je to v pravidlech. Dobrovolně podstupovat bezpečné riziko, kdy záleží na souhře a důvěře dvou lidí.

Piškot

Jak už jsem psal, připadá mi, že už delší dobu se pískovcové lezení silněji vyvíjí jen jedním směrem, a to zvyšováním čistě lezecké obtížnosti výstupů. Děje se to i díky tomu (nebo „za cenu toho“, to je věc pohledu), že se snížila a stále snižuje psychická náročnost mnoha nových výstupů. Tento trend se přenáší i do nižších obtížnostních hladin. Takže dochází k postupnému sbližování pískovcového lezení a toho, co je tady v otázkách označováno jako sportovní lezení.

Omlouvám se za trochu vyhrocené formulace, nechci se dotknout osobností, které se pokoušejí tu psychickou a tradiční dimenzi udržet. Není jich úplně málo, ale zdá se mi, že výsledky jejich úsilí nejsou v celkovém obrazu dnešního lezení zas tak zřetelné. Rozcházejí se se současným většinovým lezeckým ideálem. Mainstream je ignoruje, nebo občas dokonce napadá a odmítá jako „kurviče linií“, „egoisty“, „magory“ atd. Dělat dneska tady u nás výrazně psychicky náročné cesty se víceméně nesluší, je to „překonané“. Vzniká tu paradox: na jednu stranu je v lezení pořád ještě přítomný ideál lezecky a také psychicky co nejnáročnějšího výstupu v co nejlepším stylu, který málokdo dokáže zopakovat. Obecně jsou takové výstupy oceňovány, píše se o nich v lezeckých médiích. Ale na druhou stranu stále větší část lezecké veřejnosti vyžaduje bezpečnost a komfort. Minimalizaci rizika. Cesty, které jsou pro všechny. Ti, kteří podnikají nebezpečné akce, jsou občas dokonce i mezi lezci samotnými označováni za nezodpovědné a tolerují se jenom tam, kde se jejich aktivita nestřetne s aktivitami širší veřejnosti. Proniká to zřetelně i do prostředí pískovcového lezení. Udělat dneska v navštěvovaných oblastech problematicky zajištěnou sedmičku nebo osmičku nebo devítku, tedy cestu, kterou by lidé vzhledem k obtížnosti celkem mohli lézt, se neslučuje s dobrými mravy. Lézt free sólo vedle jiných lidí by mohlo být vnímáno vyloženě jako provokace, exhibicionismus.

Hranici obtížnosti posouvat dál určitě lze. A stejně tak lze zase začít víc zhodnocovat psychickou složku výstupů. Osobně očekávám, že zase přijde zřetelnější vlna zájmu o takový styl lezení, i když to třeba nebude převažující trend. Ale můžu se plést.

Jony

Posouvat hranice obtížnosti stále lze, jen jde o to, v jakém stylu. Částečně jsem odpověděl výše. Co je těžší vylézt? Morálovou šestku nebo šestku? Praxe je někdy otřesná.

Karel

Hranice obtížnosti se zřejmě bude i nadále pomalu posouvat, spolu s narůstající silou mladých adeptů, což je asi obecným trendem v jakékoliv disciplíně. Tuším, že převládat budou spíše dobře zajištěné cesty, ale snad se občas objeví někdo, komu nebude proti mysli exkurze do vlastního nitra.

Je zřejmé, že možností pro prvovýstupy není neomezeně. Jak vidíte budoucnost? Tvrdší pravidla pro prvovýstupy, směřování do odvážnějšího stylu...?

Alešák

Jasně volné směry samozřejmě ubývají. Někde je to už dočista vyzobané, jinde je prostoru pro prváče více. Tomu, aby nevznikaly nesmysly, by pomohlo jednak informovat se před započatým prváčem o detailním průběhu stávajících cest na věž/masiv, aby nedocházelo k dojišťování těch starších a také troška soudnosti. Některé stěny (nejen) v Labáku, jsou toho zářným příkladem. Středem stěny se vlnila nějaká starší morálovka přes dva kruhy, která se znehodnotila tím, že se tam z obou stran vecpala desetiborháková moderna – stačí se trochu natáhnout a přicvaknout si hák. Kupříkladu v Sasku teď mají v pravidlech přímo napsáno, že délka nově vylezeného úseku by měla činit zhruba polovinu délky cesty nebo více, to aby nevznikaly několikametrové nevýznamné varianty či varianty variant. Popřípadě může místní VK stanovit, že u vybraných (zdánlivě plných) stěn budou prvovýstupy povoleny jen na základě předchozího schválení, které by pak objektivně, nepředpojatě a v krátké lhůtě (ne)udělila. To, jestli se udělá odvážná či (v souladu s pravidly) lépe jištěná cesta bych nechal na vkusu autora, v tom je to právě hezké a zajímavé, že to každý dělá trochu jinak.

Špek

Stávající pravidla stačí zachovat a dodržovat. Budoucnost je nejistá a tvorbě nesmyslů nezabráníš. Však je otázkou, co je nesmysl a co není.

Richard

Budoucnost, tvrdší pravidla pro prvovýstupy, směřování do odvážnějšího stylu? Volné směry už docházejí, bez regulace to nepůjde. Dokážu si představit odsouhlasení prvovýstupu Vrcholovou komisí dopředu. Zda bude cesta odvážná víc nebo méně, to je volba prvovýstupce. Ale zároveň jištění by mělo plnit svou funkci. Cesty by se měly dělat hlavně proto, aby se lezly, ne proto, aby jich bylo hodně.

Jak zabránit vzniku nesmyslů? Jakmile začne fungovat cenzura, obvykle se rozhodování o tom, co je a není nesmysl, zvrhne v subjektivní názory správců oblastí. Důležitým parametrem by měla být lezitelnost a bezpečnost cest. Proč dělat cesty, které nikdo nepoleze a ještě to považovat za parametr dokazující obtížnost cesty. To si prvovýstupce může odměřit lano metr nad zem a vylézt si to s horním jištěním. Když leze jen pro sebe, aspoň ve skále nezůstane zbytečný kruh. Někteří tvůrci cest podnikají doslova kobercové nálety, obkružují kdejakou mechem zarostlou stěnu a nebo pěkné směry znehodnotí. Neměli bychom si stavět pomníčky. Je potřeba myslet i na lezce co to polezou po nás. Je sobecké další generaci vzít prostor a možnost dělat nové cesty.

Uzavřít některé objekty z důvodu naplnění? Máme na výběr – buď vytvoříme skanzen, objekty uzavřeme, cesty zakonzervujeme a už nové cesty vznikat prostě nebudou. Třeba jednou naopak vytlučeme nesmysly, nelezitelné a nelezené cesty a vznikne místo pro nové. Je naivní si myslet, že nová generace lezců bude přemýšlet stejně jako generace dnešní. Zastánců

starých pravidel bude časem ubývat a naopak mladí časem získají převahu a nastaví si vlastní pravidla. A jak si novou generaci vychováme, co je naučíme, to je jen na nás...

Tomáš

Myslím si, že by bylo vhodné v dnešní době pravidla spíše uvolnit, protože si stejně každý dělá, co chce, a myslím, že je ponížující nutit lezce jiného názoru k podvádění. Pevně věřím, že i když se povolej prvovýstupy ze slanění, moc jich vznikat nebude neboť většina prvovýstupců co znám dělá cesty podle pravidel, protože je to tak baví a ne proto, že chtějí dodržovat nějaká pravidla. A prvovýstupy ze slanění jsou bohužel vždycky jen prací, nic víc. Zbytečný a nelogický linky dle mě neexistují. A hlavně si myslím, že má větší smysl borhák v pětkovém šlemu než další vyšlapaný zasněžený hřebínek co zaměstnal dvacet lidí a vyšel na půl milionu. Lidi by měli spíš přemýšlet, zda je nutné lézt na měkkém písku v tvrdých lezečkách a jak už jsem řekl několikrát, mělo by být ctí každého horolezce lézt na písku cesty pouze jednou (alespoň ty měkčí).

Bojsa

Zastávám názor, že cesta má mít svůj prostor, proto jsem pro zákaz dělání prvovýstupů na vybrané objekty kde už je moc plno. Měla by se na tom ale shodnout OVK. Ve Skaláku zatím můj názor podporu nemá, tak nezbyvá než počkat až někdo udělá opravdovou hovadinu. Bohužel jinak než zákazem vzniku nesmyslů podle mě zabránit nejde. Ne každý je ochoten se poradit s někým místním kdo má zkušenosti. Uvidíme, čas ukáže.

Nedori

Se současnými pravidly pro prvovýstupy víceméně souhlasím. Po projednání na vrcholových komisích bych se přikláněl k uzavření některých skal pro prvovýstupy, z důvodu vyčerpání logických linií. Například Kobyla v Příhrazech, Smítárna v Prachově nebo Kapelník ve Skaláku. Cesta přes osm borháků v údolce na Kapelníka sice vzniknout dle pravidel může, ale zcela jistě pohrbí suverénní linie ostatních klasických cest. A určitě se příkladů najde víc...

Prcas

Jednou dojde ropa a dojde všechno, vyčerpají se tedy i možnosti nových cest, které budou mít logiku a přirozeně krásný směr. Já tuto situaci asi už nezažiju, ale ti co ano, tak ti to potom budou muset nějak řešit. Pro částečnou, ale fakt jen pro částečnou eliminaci nově vznikajících směrů bych zvolil prvovýstup na ohlášku v určitéch lokalitách nebo na určité objekty. Ale to už se nějak zvolna praktikuje. Uvidíme, co to přinese. No a nesmysly budou vznikat stále i přes jakékoliv omezování. Protože jsme lidi a lidi nesmysly dělají rádi. To samozřejmě neznamená, že bych s těmi lezeckými nesmysly souhlasil. Stále je to o té hlavě co má každý prvovýstupce na krku, o jeho fyzické a morálních možnostech, o jeho kvalitách a o dalších lidských vlastnostech...

Pavel

Pravidla nemusí být tvrdší, ale vyžadovat jejich dodržování. V případě, že vznikne nový prvovýstup ve stávající cestě je potřeba trvat na zrušení cesty a vyžadovat po prvovýstupci nového prvovýstupce, ať si stabilní jištění sám z cesty odstraní. Uzavírání objektů z důvodu naplnění – ano.

Piškot

Nemám pocit, že už by možnosti na prvovýstupy docházely. Je jich méně na některých konkrétních místech a nejsou už většinou k dispozici ty nejvýraznější, dominantní linie.

Pokud ale člověk chce hledat a nemá maximalistické požadavky, pořád je tu prostor k realizaci. Blízkou budoucnost tedy černě nevidím.

Uzavírání některých objektů, které už jsou naplněné, je logický krok. Ale technicky lepší, než je uzavřít absolutně, je umožnit tam prvovýstupy jen po schválení správcem či komisí.

Protože se už párkrát ukázalo, že na objektu, který byl z důvodu naplnění uzavřený, lze udělat další logické cesty, které starší výstupy nepoškozuji. Jenom je třeba ten, kdo o uzavření rozhodoval, přehlédl nebo se mu zdály podřadné, ale to neznamená, že někdo jiný si jich nevšimne nebo je neocení.

Tvrdsí pravidla snad ani nejsou třeba, myslím, že ta stávající by mohla stačit. Jedna věc jsou ovšem pravidla a druhá reálný stav ve skalách, to jak důsledně se vyžaduje jejich dodržování, kam až sahá obecná tolerance. Takže myslím, že pokud by se situace zdála neudržitelná, stačilo by prostě položit na dodržování pravidel větší důraz. (Myslím třeba odstup sousedních cest, vzdálenost jednotlivých jištění apod.)

Celkově bych se spíš vyhýbal tomu, nutit prvovýstupců určitý styl formou diktovaných pravidel, která se navíc mají zpřísnit v určité situaci („linie docházejí“). Zdá se mi, že pocit vyčerpaných možností se vrací už po několik lezeckých generací, a zatím se vždy ukázalo, že si nová generace díky své nové perspektivě a třeba i vyšší výkonnosti prostor našla. Také hodnocení cest a celkové situace ve skalách je do jisté míry podmíněné, opírá se o určité (skupinové, generační) ideály, které se mohou rozcházet. Např. dnes se cesty dělají leckdy blíže od sebe než dřív, což starším klasickým lezcům, zvyklým na jiný stav, přijde mnohem problematičtější než mladším, kteří jsou trochu víc ovlivnění moderním sportovním pojetím lezení (leze se pokud možno přímo, problém je třeba vyřešit, ne se mu vyhnout, cílem není primárně vylézt na vrchol, ale vyřešit obtíže cesty...). To, co jeden označí za nesmysl, jiný ocení. Třeba v Labáku jsou někteří starší lezci trochu pohoršení tím, že tam vznikají cesty, které jsou krátké, dvanácti, patnácti, dvacetimetrové. Jsou to z jejich pohledu blbiny, protože Labák, to jsou a mají být velké stěny. Ale objevují se už i jiní, nejen autoři těch blbin, kteří si ty cesty docela rádi vylezou. Proto bych byl v kategorických soudech opatrný. Pokud nová cesta nepoškodí starší výstupy (což je ale zase často diskutabilní), nemám proti ní nic, i když třeba v různých ohledech nesnese srovnání s reprezentativními výstupy v oblasti.

Klást si určité omezující požadavky třeba pokud jde o zajištění je určitě zajímavá možnost. Prokruhovat se člověk dokáže poměrně bezbolestně i terénem, který se blíží jeho výkonnostní hranici nebo který je nepříjemný (lámavost, solivost, špinavá skála...). Ale když si prvovýstupce povolí dát další kruh „teprve támhle“, nepřipustí možnost vyčistit si předem skálu ze slanění..., mnohem víc si užije, musí se třeba k prvovýstupu opakovaně vracet.

Avšak lepší by bylo, kdyby si to tak nastavil sám prvovýstupce, než kdyby ho k tomu někdo nutil. Pokud sami lezci budou chtít směřovat k nějakému takovému ideálu „pocitivějšího“, tedy odvážnějšího, náročnějšího prvovýstupu, bude to v pořádku. Ale nejsem si jistý tím, že dneska, pokud jde o takový ideál, panuje shoda. Díky tomu ovšem vznikají různorodější cesty. Kdyby se kvůli přísnějším pravidlům dělaly jen prvovýstupy s méně kruhy, bylo by to asi trochu násilné a jednostranné. Navíc by odvážnější styl šel právě proti současným požadavkům na podobu cest a nevím, jak by to přivítala širší lezecká veřejnost.

Jony

Budoucnost nevidím růžově, ale je to o lidech, co jiného. Pravidla ČHS, podrobená lokálním pravidlům OVK, jsou plus mínus i ok (no ne vše), ale v koncovce je to úplně šumák, když se kašle na lpění na jejich dodržování, pravidla to nezachrání. Lezci mohou. Uzavření některých objektů má už zpoždění, aspoň v Polické pánvi, kde to znám nejvíc.

Karel

Na tuto otázku je obtížné obecně odpovědět, každá oblast má svá specifika. V budoucnu se určité regulaci zřejmě nevyhneme. Pravidla by měly určovat a prosazovat oblastní vrcholové komise.

Jaký máš názor na dojišťování cest kvůli bezpečnosti, používání magnezia, UFO, dělání cest ze slanění...?

Alešák

Někdy ano, jindy ne. Pokud zmizelo nějaké slušné přírodní jištění (vytrhly se hodiny, ulomil se velký hrot, uhnula švestka), tak po zvážení ano. Pokud ale hovoříme o cestách, které vznikly v odvážném duchu a my nemáme morál, abychom je stejným způsobem dokázali přelézt, tak ne. A že si takovou linku nevyleze každý? Správně, nevyleze. Či přinejmenším ne hned. V životě taky tu nejhezčí ženskou neklofne každý, ale pokud zvolíš odpovídající taktiku, trochu si to připravíš, tak to třeba vyjde.

Respektoval bych rukopis autora cesty. Když se mi nelíbí Eco, tak si přečtu Waltariho. Ale proč tam Umbertovi přepisovat věty jen proto, aby ho pochopil každý? Možná by ale bylo fér u popisu takových cest zmínit v průvodci “!” či “špatně jištěno”. Hudy v jednom rozhovoru přiznal, že souhlasil, aby se jeho odvážnější cesty dojistily a pak toho zpětně litoval, že tím ztratily kus svého ducha.

Jeden legendární pískař řekl: “Mladí jsou dnes samý adrenalin a když jim ho člověk trochu nabídne, tak se jim to nelíbí.”

A dokážu si představit konstruktivní diskusi o citlivém dojištění některých cest, které vznikly s postranním jištěním (např. z vedlejšího vrcholu, masivu, koruny stromu), či se v nich dejme tomu z nějaké police vydatně stavělo, ovšem dnes by šla tato pasáž vylézt volně. Ale tady by se to muselo posuzovat případ od případu, nikoli obecně.

Mg. Tady se trochu rozepíšu, protože výkřik bez uvedení souvislostí není k ničemu.

Jedna věc je estetika. Pásky obílených chytů se mi fakt nelíbí. A smytí prvním deštěm, kterým je často argumentováno, v některých profilech nefunguje. Stejně jako odstranění kartáčkem ze slanění po vylezení cesty.

Zadruhé je pískovcové lezení díky několika faktorům jedinečné a to, že chyty nejsou vidět, že si musíš najít, kudy přesně polezeš, je jeden z nich. Tři metry doprava a sedm nahoru k dalšímu kruhu nebo sedm nahoru a tři doprava? Je v římse sklepávací madlo nebo není? Omágovaných sportovek je plný celý svět, ale tohle nikde jinde nenajdeš.

Zatřetí - písek je porézní materiál, kterým pracuje v vlhkosti a ta jím, s ohledem na klimatické podmínky prostupuje oběma směry. Magnéziem se zanesou povrchové póry a tím pádem se pod ním drží vlhkost, která by jinak vycházela ven. Každý se nejspíš už setkal s pověstnou kašičkou (Mg + vlhkost), která se na jiných materiálech v takové míře netvoří. Lézt po takových chyttech bez Mg je pak téměř nemožné a nastartuje se začarovaný kruh.

Dále - zastánci Mg často argumentují pokrokem, posouváním obtížností. Je to ale opravdu pokrok, když vidím, že se někteří pinoží v klasických šestkách na top-rope s Mg? Co se kam posouvá, když desítkoví borci práší v sedmičkách, osmičkách. I těžké cesty se dají lézt “čistě”, jen je nutné počkat si na ideální podmínku. A holt se bez Mg změní “reel feel” a daná cesta pak nebude např. za IXc, nýbrž Xb.

A nakonec je použití MG v mnohých oblastech výslovně zakázáno ochranou přírody, která vymezuje, kde a za jakých podmínek se poleze. Takže s ohledem na všechny zmíněné body s používáním Mg (ve většině pískovcových oblastí) nesouhlasím. Ale samozřejmě chápu argument, že je bez Mg těžké udržet malé či oblé chyty, zejména když je teplo.

UFO. Rangers na Studenta s třema ufounama pod kruhem, anebo bez nich? Dost podstatný rozdíl. U některých směrů hraje psychická obtížnost zásadní roli, a pokud se tam nacpe několik UF, dodá kruh, či se ten jediný, co je v cestě, prodlouží před přelezem

několikametrovou smycí anebo rovnou cvakne dvacetimetrovou souškou, vylezli jsme pak opravdu Rangers (se vším, co k tomu patří)? Ale UFA skálu nepoškozuji, další lezce (na rozdíl od Mg) neomezují, tak ať si je lezci pro mě za mě používají. Ale ruku na srdce, do vrcholové knihy by to zmínit mohli.

Prváče ze slanění. Tudy cesta nevede. Děláním cest odspodu je jeden ze základních kamenů pískovcového lezení. V historii, jak se posouvala lezecká úroveň, se postupně odspodu přelézaly linky, které byly pro starší generaci nepředstavitelné a to se stále děje i dnes. Nedokážeme prvovýstup zmíněným způsobem přelézt nebo v problematickém místě zavrtat? Žádný strach, však on přijde zase někdo lepší, komu se to podaří. Lezení odspodu samozřejmě platí i pro přelézání již hotových cest.

Špek

Dojišťování ne. Je na každém do čeho vleze. Cest všeho druhu na výběr je dost. Jestliže je lezecké odvětví, ke kterému maglajz nepatří, je to rozhodně pískařina. UFO já s nima nelezu. U prvovýstupu s UFOnama by to mělo být napsáno v popisu. Cesty ze slanění ani omylem.

Richard

Dojištění lehkých populárních cest nebo cest, které jsou vyloženě nebezpečné, si dokážu představit. Na Suškách je to třeba provedeno docela dobře a citlivě. Na dojišťování cest jsem změnil názor, když jsem viděl umírat člověka po pádu na zem... Nevím, jestli jsou autoři takto špatně zajištěných cest hrdí na to, kolik lidí se na nich zrakvilo... Je dobré si uvědomit, že ten kdo spadne, může být můj kámoš, moje holka nebo taky moje dítě, a podle toho cestu zajistit. Někteří pískaři se s oblibou kasají, jak morálově náročné cesty vylezli, ale málo kdo tu cestu přežije vícekrát. Přežije cestu, nahore vysype „strach“ z nohavic, v duchu děkuje pánubohu, že to přežil, a už tu cestu v životě nepoleze.

Používání Mg? Měla by být stanovena jasná pravidla pro jeho použití. Není možné maglajzovat všude.

UFO je významným posunem k bezpečnému zajištění spár. Myslím, že je to krok správným směrem. Ale na případu UFA je vidět rozháranost lezecké společnosti. UFO je v podstatě také jen smyčka nepoškozující skálu, přesto část tradičních pískařů UFO odmítá, protože podle nich snižuje morálovou hodnotu cesty – už se nespadne až na zem.

Děláním cest ze slanění? Pro pískovcové lezení je děláním cest zdola zásadní, to musí být zachováno bez výjimky.

Tomáš

Je hodně lezců, kteří dnes na písku lezou velmi dobře, ale jejich výkony sklouzly k pouhé gymnastice a odvážnější směry si převážně zkoušejí s horním lanem. Jen to dokresluje realitu, že dnešní pískařina může být čistě sportovního charakteru a převážně jde vždycky jen a pouze o osobní přístup, jak moc velkou dávku dobrodružství vlastně chci. Jak rád říkám inteligentní lezec si vždycky poradí, aby si mohl přelézt odvážnou linku, na kterou třeba i nemá bez nutnosti přidávání jištění.

Dojišťování se nebráním, pokud má nějakou logiku, pouze si nepřeju, aby to dělali samovolně a bez patřičné diskuze němečtí prvovýstupci. Myslím, že přidávat jištění do cesty jen proto, že nemůžu vyřešit těžký místo nad borhákem je neslušné vůči prvovýstupcům, a posouvat jištění u cesty která má více než padesát přežlů je vrcholem arogance. Každý kdo leze, ví, že směřu je u nás dost pro několik příštích generací, proto bych diskuze o dojišťování cest přeci jen nechal na dobu, kdy začnou docházet směry. Vážím si lidí co si na písku posouvají své vlastní limity a dokáží zdravě zariskovat.

Magnézium bych jako téma už zakázal, jediný kdo to odskáče, jsou ryby v moři kam ho nakonec z těch Labských pískovců dešť a řeky odplaví tak jako všechny toxické látky z našich chcanek a potu.

Bojsa

Jsem proti dojišťování cest. Cest je dost aby si každý mohl vybrat, jestli zajištěnou, nebo morálovou a vylézt všechno stihnout nejde. Spousta cest jde navíc zajistit smyčkama. Výjimky dojištění po upadlém stromu, nebo přebroušených hodinách mi nevadí, ale měla by to řídit OVK. Problém Mg rozděljuje lezce víc, než si jsou schopni přiznat a rozhodně není vyřešen tím, že se s Mg přes zákaz leze. Za mě by to chtělo větší iniciativu ČHS a spolu s ochranou přírody vymyslet řešení. To je ale jen jedna část, pak je to samozřejmě na lidech. UFO zatím nepoužívám. Myslím si že, při přelezech morálových spár bez možnosti jištění smyčkama, by se měly rozlišovat přelezy s a bez ufa.

Nedori

Dojišťování cest z důvodu bezpečnosti ano, ale pouze jak již platí jen tam, kde dřív přírodní jištění bylo a dnes již není (vyrvané důležité hodiny, sešlapaný hrot, dožilý strom...), jinak nedojišťovat. Prvovýstupy ze slanění zásadně ne. Ufo ano, ale při prvovýstupu zapsat do protokolu. Mg - já osobně bych byl pro: V některých pískovcových oblastech povolit Mg zcela a v některých striktně zakázat. Jsem i pro myšlenku barevného Mg. Rozhodnout by si o tom měly vrcholové komise.

Prcas

Nejsem proti zlepšení jištění na stávajících cestách, ale je nutno mít na paměti důvod proč dojištění cesty udělat. Mělo by tomu předcházet vyhledání prvovýstupce dotyčné cesty a pokud ten člověk žije, s ním vše probrat. Asi se většinou stane to, že se cesta nedojistí, ale třeba taky dojistí....

Magnézium... Maglajz používám od roku 1977, nepoužívám UFA neb toto jistidlo nevlastním. Kdybych UFA měl, jejich používání bych se nebránil. A nové cesty na písku zásadně od spodu, vždyť je to bezva zábava...

Pavel

Dojišťovat cesty - ne. U nežijících i žijících autorů je to neúcta k nim, kteří se špatným lezeckým vybavením a bosi, dokázali vylézt úžasné cesty a my v dnešní době s dokonalým vybavením máme tendence tyto klenoty dojišťovat. Nechme na lezci, ať má možnost výběru. Používání magnézia a textilních ufo smyček není největší problém. Jsou horší prohřešky na písku.

Dělání cest ze slanění – ne.

Piškot

Jsem proti dělání cest ze slanění na (našem) pískovci. Sám bych to tak dělat nechtěl snad ani jinde, postrádá to pro mě smysl. A byla by to asi i největší možná rána tradici pískovcového lezení, jde to úplně proti principu a smyslu pískovcového lezení, jak se vyvinulo.

Proti UFO celkem nic nemám. To je vývoj, zdá se mi to analogické vynálezu friendu a jiných věcí, které dnes běžně používáme. Určitě to může přelezy některých cest dost měnit, jenže to je holt život. Sám UFA nevlastním, ale důvodem je hlavně škodlivost.

S mg lezu, takže ho nemám nárok nějak odsuzovat.

Dojišťování starších cest kvůli bezpečnosti je hodně ošemetná věc. Nemůžu to kategoricky odmítnout, sám mám nějaké máslo na hlavě, ale stojí za to držet se v tomhle směru zkrátka. Cesty se dojištěním výrazně mění (na rozdíl od používání UFA trvale, pro všechny). Trochu

odlišný případ jsou jištění dodaná prvovýstupcem vzápětí po prvovýstupu. Asi hlavně v Labáku jde o poměrně častý jev. To je trochu jiné, je to vstřícný krok vůči lezecké veřejnosti, který nemění cestu už nějak zažitou. Dělávám to občas, ale chápu, že to někomu připadá také divné. I mně to vlastně připadá trochu divné, je to většinou prostě podlehnutí tlaku těch, kteří mají zájem o co nejlépe zajištěné cesty.

Jony

Dojišťování regulérně vytvořených cest v místech, kde přirozené jištění vzalo zaslavě, je adekvátní pro diskuzi o možném dojištění. Ve všech jiných případech to je nesmysl. Používání magnézia – laciná berle. Používání UFO – při prvovýstupech by mělo být zakázáno, při opakování cest – kampak se asi vytrácí to dobrodružství? Lezení bez morálového aspektu se stává primitivním sportem, byť třeba těžkým. Dělání cest ze slanění – trpím přesvědčením, že se leze odspoda nahoru.

Karel

Pro mě je na pískovcovém lezení nejhezčí ta cesta k přelezu, celý proces, obcházení cesty, pochyby, ujišťování se, přemílání v hlavě, korunovaný potom samotným přelezem (nebo taky ne). Byl bych tedy sám proti sobě, kdybych se o to připravil třeba používáním UFO a Mg nebo dokonce chtěl dodávat kruhy.

Co byste doporučili začínajícím pískařům?

Alešák

Nejprve vyraž na písek s někým, kdo se vyzná. Kdo vybere cestu, vytáhne ji, vysvětlí, poradí. Přičemž na začátek bych volil raději oblasti s pevným pískovcem, strouhanka ti nikam neuteče. Začal bych lehkými cestami, ve kterých získáš cit k materiálu, zjistíš, že to někde solí, jinde se to láme, nalezeš metry ve všech možných profilech a získáš zkušenosti se čtením cesty (kudy se poleze, které chyty nebrat) a smyčkováním. A postupně se pak prokoušeš přes pětky, šestky, sedmičky k těžším a vážnějším cestám. Hlavně nic neuspěchat, hrdinů jsou plné hřbitovy. V dnešní době je hodně lidí netrpělivých, chtějí všechno ideálně hned, učit se zakládání smyček považují za ztrátu času, takže díky výkonnosti ze sportovek či z umělých stěn naběhnou rovnou do dobře jištěných stěnových devítek, či desítek, přičemž ale přeskočili několik vývojových stádií. Pak je zaskočí třeba šestková spára, odlez od místa vysoko nad kruhem, kam by šla dobrá smyčka, kdyby ji uměli založit, či solivý rajbas pod oblým vrcholem. V józe taky postupuješ krůček po krůčku, než se z tebe stane respektovaný mistr záklonu.

Špek

Vyděržaj pijaně.

Richard

Jít do „učení“ ke zkušenému pískaři. Naučit se dobře smyčkovat na lehkých cestách, nebo ty lehké, ale špatně zajištěné cesty vynechat a lézt jen těžké s dobrým jištěním.

Bojsa

Lézt s ostřílenými pískaři, nebo s nima alespoň zajít na pivo. Rady a zkušenosti od takových lidí jsou k nezaplacení a v žádné brožurě, nebo katalogu je nenajdou.

Nedori

Začínající pískaři? Ať začnou od začátku. Ať nepohrdají malými čísly, lezou komíny, spáry, přeskoky. Stěny, kde se držíš za konečky prstů jsou jen pro machry. A převisy? Tak to už je extrémní lezba. A hlavně, lezte v pokoře, vydržte a ono to přijde.

Prcas

Začínajícím pískařům, lezcům či horolezcům bych doporučil jedno: nepřetáhnout náprah, mohlo by se to vymstít!!!!!!

Pavel

Zakládat smyčky, lézt zajištěné cesty s borháky.

Piškot

No hlavně ať lezou na písku. Všechno možné, nejlépe bez nějakých předem daných nároků, co a jak by mělo vypadat... Ať si to užívají.

Jony

Vypnout internet, zahodit srovnávací tabulky, najít zkušenější lezce a jít s nima lízt.

Karel

Chodit do skal s pokorou a odhodláním. Není to protimluv.

Jaké jsou vaše oblíbené lezecké oblasti a proč?**Alešák**

Nad ostatními pískama vyčnívá Sasko a Adršpach. Sasko - kvůli německému pořádku, obrovskému lezeckému potenciálu, různorodosti cest a fantastické přírodě. Ádr - kvůli davům polských turistek, spárám a kamarádům, které tam potkávám.

Špek

Klokočí a přilehlé hvozdy jako například Ádr. Protože proto.

Richard

Mám rád Skalák a okolí, Betlémky a Klokočské skály. Mají své kouzlo – na první pohled těžko pochopitelné. Pak mám rád Labák s tím nejlepším pískovcem, co znám.... A tak bych mohl pokračovat až do Ádru. Na písku je krásná ta rozmanitost, každý si najde svou oblíbenou oblast.

Bojsa

Hruboskalsko. Tady jsem hrál kuličky, ale jsem rád ve skalách kdekoli na světě.

Nedori

Nemám nejoblíbenější oblast. Jezdím lízt dle momentální chuti.

Prcas

Nedělám rozdíly v lezeckých lokalitách, ale nejvíc mě oslovuje českosaský švýcarsko, polická pánev a další spousta lezeckých oblastí na zeměkouli. A proč??? Protože to takhle mám...

Pavel

Labské údolí, Adršpach, Jizerské hory, Alpy.

Piškot

Krásných oblastí je spousta. Vlastně skoro každá, když si k ní člověk dokáže najít vztah. Jsem v posledních letech hodně v Labáku, ale to neznamená, že to nebude za nějaký čas jinak. Je tam pěkná skála, spousta prostoru... a trocha vzájemné nevraživosti, bohužel.

Jony

Ádr, mám to kousek a je to Ádr, a pak Sasko, mám to daleko a je to Sasko.

Karel

Adršpach. Cítím se tu doma.

Jaká jsou podle vás nejvýznamnější jména pískařské historie?

Alešák

To je na celou knihu, ve které by se to hemžilo především českými a německými jmény. Každá generace měla své mistry a nejde srovnávat výstupy dejme tomu z 20. let minulého století s těmi nedávnými. Joska Smítka, Pepík Čihula, Ruda Zabilka, Karel Hauschke, Tomáš Čada. Bratří Weingartelové, Hudy, Mocan, Cikán, Igor Koller (SVK). Názor na Petra Prachtela stále ještě hledám. Ze Saska Emanuel Strubich, Oliver-Perry Smith (USA), Fritz Wiesner, Harry Rost, Karlheinz Gonda, Herbert Richter, Bernd Arnold. Řekl bych, že všichni patřili mezi výkvět dané doby a posunuli pískovcové lezení o kousek dál. Někteří stále aktivně lezou a přesahují tak do současnosti.

Špek

Najdi si v průvodci cesty z dvacátých, třicátých let a jdi se na ně podívat. Pravděpodobně se ti do některých nebude chtít.

Richard

Pískaře minulosti znám jen z vyprávění, to se těžko hodnotí. Klobouk dolů před všemi průkopníky lezení, kteří pro nás lezení objevili, kteří dokázali proměnit ve skutečnost to, co by obyčejného smrtelníka ani ve snu nenapadlo. I když byli za blázny, položili základy oblíbenému sportu rozšířenému po celém světě. Nejsem si úplně jist, co bych měl zařadit do současnosti a co už do historie, na písku jsem začal v r. 79 a měl jsem možnost potkat lezce, kteří posunuli hranice obtížnosti: Tomáš Čada, Jindra „Hudy“ Hudeček, Jirka „Prcas“ Slavík a další. Ale nejtypičtějším pískařem v tom pravém slova smyslu je pro mě Petr „Špek“ Slanina. Jeho lezecké nadšení je neuvěřitelné. Měl jsem možnost s ním pár cest udělat a zážitek byl pokaždé...nezapomenutelný.☺ Mezi pískaře minulosti ho řadím kvůli jeho krédu: „Dělám cesty pro sebe a ne pro ostatní“. Současní pískaři dělají cesty proto, aby byly pěkný, aby je lezlo víc lidí – i to je pro ně měřítkem kvality. Špek žádná měřítka nepotřebuje. Má neutuchající nadšení, touhu po dobrodružství, morál. Lezení je jeho život, dává do něj všechno, zná každý šutr v lese, ví, kam může spadnout, jaká lišta ho udrží, který chyt se ulomí... I v největším marastu dokáže najít „krásu“, udělat tam cestu a ještě k tomu ji vtípně poeticky pojmenovat.

Tomáš

Osobnosti pískovcového lezení jsou zapsány v průvodcích. Každý z nich má v historii lezení nenahraditelné místo a zasadil se o pestrost a různorodost cest na písku. Pro mě vždycky byl a je osobnost Hudy, Slanina, Slavík.

Bojsa

Těch je hodně a nejde si na všechny vzpomenout. Dám pár jmen z Hrubice, kterých si považuju. J. Smítka, J. Čihula, bratři Žofkovi a V. Sochor.

Nedori

V úctě k tradici - legendárních lezců budeme mít plné turnovské muzeum a zjistit, kdo udává tempo v té, či oné lezecké oblasti se po pár pivech dopátráš v lokálních lezeckých hospodách. Raději bychom se měli zamyslet nad věkovou skladbou členů ČHS, aby se nám nestalo, že k naší ročence budeme přibalovat brýle na čtení. Například v Turnově je zatím marná snaha o vybudování moderní lezecké stěny, kde by se mohli scházet mladí "písaři a pískařky", ve které by plánovali uskutečnění svých lezeckých snů a pokračovali v tom, co začali ti před nimi.

Prcas - Lidí, kteří v minulosti pohnuli lezením po pískovci, bylo či je určitě mnoho. Všech si vážím, vzdávám hold a to, že existovali, existují a budou existovat přinejmenším ve vzpomínkách všech skalních příznivců, je jenom dobře...

Pavel

Jsou všichni známý z průvodců.

Piškot

Těch jmen je moc a špatně se vybírá pár „nej“. Jak hluboko do minulosti zacházet a kde směřem k současnosti skončit? Tak jen namátkový úzký výběr. Obligátní jména: Perry-Smith, Arnold, pak mě v Sasku třeba vždycky trochu zajímalo, když bylo něco od Rossburga, to jsou takové trochu nestandardní cesty. Hudy svými cestami v Sasku ukázal výborný styl a odvážnou vizi. U nás Cikán Lukavský, Mocek, Hauschke, Záběhlík, Weingartlové, Rybička a Šimon, Prcas Slavík (jako prvovýstupce už se moc nerealizuje, proto ho uvádím v téhle kolonce)...

Jony

Nevím, kam sahá historie a kam už ne. Pro mě jsou významná jména např. R. Zabilka, H. Rost, H. Richter, K. Hauschke, J. Kriebach, B. Arnold, L. Šolc, L. Páleníček, bratři Weingartlové, J. Houser, P. Mocek, S. Lukavský, P. Slanina, K. Šimek. Do Teplických stěn významně přispěl s několika cestami I. Koller. Někteří z nich se stihli zapsat do historie, přestože dělají solidní cesty i dnes.

Karel

Omezím se na Adršpašsko: Herbert Richter, Karel Hauschke, Láďa Šolc, Igor Koller, Tomáš Čada.

Kdo podle vás patří k současné špičce, nejen z hlediska obtížnosti výstupů, ale i z hlediska přístupu k lezení...?

Alešák

Stejná otázka, jako na začátku. Kdo je pískař?

Borci, jako třeba Martin Tomášek, Luboš Mázl, Tomajda, Ondra Beneš, Jirka Lautner, Mára Pavlata, Andrej Chrastina, Matěj Svojtka, Ondra Tůma... dnes lezou šileně těžké cesty, ale je to většinou trochu jiná disciplína, než v jaké se pohybuji já.

Líbí se mi poctivý přístup Petra Slaniny. No dobře, jeho cesty nepatří klasifikací mezi absolutně nejtěžší, ale dost často skrývají solidní dávku zážitkového faktoru. Na Broumovsku pak "škodí" Jirka Šrůtek a Míra Mach, ve vrcholových knihách vídám Magnuska, Jonyho, Makaka, Káju Nováčka... O spoustě dalších ale nevím, protože si to každý nechává pro sebe. V Sasku to teď hrnou Chris-Jan Stiller, Sven Scholz, Robert Leistner a především Thomas Willenberg, ale názor na něj ještě nemám ucelený.

Špek

Cílevědomí, mladí a nadějní posouvají a ostatní to neřeší. A dohromady si to užívají.

Richard

Za spoustu krásných a těžkých cest pro lidi na Drábkách musím zmínit Jardu „Šakala“ Štumpa a za to samé v Labáku Jirku „Piškota“ Chocholouška, za nejtěžší Labácké cesty Tomáše „Tomajdu“ Sobotku a Ondru Beneše. I když i tam jim začínají mladí šlapat na paty. Nejvýznamnější český pískář současnosti je ale stejně Adam Ondra – vylezl nejtěžší cestu na písku (Labák) a to nejen podle pískářských pravidel, ale i uznávaným sportovním stylem. Líbí se mi, jak respektuje místní pravidla a nepohrdá horšími lezci. Leze s nadšením – pro samotnou krásu lezeckého sportu, tvrdě trénuje, nevymlouvá se, dokáže se přizpůsobit každým podmínkám a všude podat špičkový výkon. Je obrovskou inspirací pro mladou generaci lezců, pískářů, překlízkářů, boulderistů atd. To je podle mne pan LEZEC.

Tomáš

A dnes tou největší osobností je pro mne Adam Ondra. Ač je převážně vnímán jako sportovní lezec, už od dob jeho dětství když jsem ho viděl přelézt stylem OS cestu Pupendo jsem věděl, že dělení na pískář či nepískář není tak podstatný jako spíš to, zda lezec umí či neumí lézt. To že jsem schopný přelézt těžkou a odvážnou cestu nemusí znamenat že umím lízt. Další z těch co dnes na písku diktují bych vyzdvihl jméno Tomáš Zákora. Bouldering a jeho 8B bouldry ho posunuly a je to vidět v jeho cestě Fucker na Puklou věž.

Bojsa

Tak těch je ještě víc. Zase to vztáhnou ke Skaláku. Špek, Bratři Meierovi, Jakub Cicvárek a Magnusek. Ostatním se omlouvám, byl by to seznam na dvě stránky.

Prcas

V současné době je hodně lidí, kteří mají v oblibě lezení na písku. Nebudu jmenovat, bo seznam jmen by byl delší než sám celý text, který jste nyní přečetli. Pravda je to, že špička čehokoliv je velice malá, tak i jména těchto několika lidíček by se vešla do tohoto povídání. Ale já nebudu jmenovat, ti co v mých očích a mé hlavě jsou na tom vrcholu, to ode mě již vědí a přeju i dalším, aby se do mého seznamu vetli svým prvovýstupářským písmem...

Pavel

Petr Slanina, Jürgen Höfer, Tomáš Sobotka.

Piškot

Zase se nabízí spousta jmen a nechtěl bych se dotknout nikoho, koho neuvedu. Nejde o objektivní zhodnocení významu osobností, ani bych nemluvil o „špičce“, spíš jen rychlý, zkratkovitý výběr jmen, která jsou pro mě zajímavá, lidí, kteří jsou mně osobně svým přístupem k prvovýstupům i k lezení nějak sympatičtí. Špek, Šatavis se Zákorou, vážím si věci od Šakala, Tomajda Sobotka, který jde v Labáku v posledních letech proti proudu a snaží se zase posilovat psychické obtíže i v těžších cestách, líbí se mi třeba přístup Karla Nováčka... Občas periferně zaregistruju, co leze Vítek Lachman a jak to hodnotí. Martin Tomášek, doufám, že se dá brzo dohromady. Pěkně našlápnuto mají Ondra Tůma a Matěj Svojtka. Kdyby Džangliho i nadále bavily prvovýstupy na písku, mohlo by to být dost zajímavé s jeho bouldristickou výkonností. A spousta dalších. Hned mě napadá deset jiných jmen a je mi hloupé, že jsem nezmínil právě je. Ale dám na náhodu, která mi přinesla nejdřív právě ta jména, která jsem napsal.

Jony

Lezců, kteří jsou schopni lézt obtížné cesty bez magnézia a dalších módních fint, je pomálu. Ale najdou se, jen je všechny pořádně neznám. Například čistý přístup P. Slaniny i u těžkých prvovýstupů, přelezů je vyjímečný a inspirující. Udělat morálový prvovýstup v X. stupni bez magnézia nemusí být problém např. pro K. Nováčka, někdy ani pro M. Macha a pár dalších. V tradičním duchu dělá těžké výstupy P. Henke, obtížné spáry lehknou v podání P. Homolky, univerzálnost na požádání předvede M. Klonfar. Pokud by šlo o maxima s magnéziem, pak by to byla ale úplně jiná jména, např. T. Sobotka, jehož prvovýstupy mají solidní grády.

Karel

Těch jmen je spousta, nechci se dotknout někoho, koho vynechám, zmíním jenom pár, která mi naskočila: Špek, za zápal a poctivost, Jony, za čistotu a přísnost k sobě samému, Cikán a Mocan za vytrvalost, Tomáš Sobotka za těžké prváče v odvážném stylu...

Kdo odpovídal

Petr Slanina - Špek: Lezec tělem i duší. Snaží se dělat prvovýstupy „Tak jak se má“.

Richar Müller: Univerzální turnovský lezec. Písař, skalkař, horolezec, skialpinista.

Tomáš Sobotka - Tomajda: Lezec a experimentátor. Dvacet čtyři let se věnuji lezení. Vyzkoušel jsem všechny známé formy horolezectví, expediční jsem zavrhl, sportovní lezení mě baví občas a pískovcové lezení pořád. Je nejpříjemnější a emočně nejsilnější. Prvovýstupy mě lákaly od mých začátků, je to něco co dává smysl. A pokoušet se prostoupit nepřehlednou a neprostoupenou stěnou považuji za vrcholnou formu zábavy. Nic lepšího jsem bohužel doposud nepoznal.

Miroslav Dědek - Bojsa: V domovské oblasti Hruboskalska je členem OVK a stará se o údržbu skal. Leze třicet let a pořád ho to baví. Převážně na tradičním písku kde je spoluautorem více než stovky prvovýstupů. Kromě písků má rád sportovní vápno, hlavně to Španělské a občas si připomene i technické lezení. V posledních letech doplnil lezecké vzdělání v tradičních oblastech Anglie a Švédska.

Dalibor Mlejnek - Nedor: Rodinkář se sklony k extrémismu. Domovská oblast – Český Ráj.

Petr John - Jony: Odchovaný adršpašským pískem, propagátor tradičního pískovcového lezení. V roce 2008 se podrobil seznamce s bigwalovým lezením v Yosemitech, následně našel motivaci v zimním lezení v horách. Za hranicemi vyhledává především oblasti s přívlastkem tradu.

Aleš Procházka - Alešák: Nadšený písař a spárař, původem Pražák v současnosti žijící v Sasku. Propagátor a konzument tradičního pískovcového lezení ve své ryzí formě. Před pár lety objevil kouzlo prvovýstupů. Zajímá se o historické souvislosti lezení na písku, které shodně s některými svými názory úsměvnou formou publikuje ve svých článkách. Alešák je zvyklý jít vlastní cestou, bez ohledu na to, zda je už prošláplá, či nikoli.

Jirka Slavík - Prcas: Lezu od 1. 5. 1970. Začal jsem na Bořni, pokračoval do Tisé, Labáku, Ádru, Tater, Alp a Himálají. Během této plodné doby, která stále pokračuje, jsem zmáknul i něco prvovýstupů. A to jak na písku, tak i v horách... A podružný aktivity k milovanému lezení? Lyžování, snowboarding, paragliding, bouldering, běžky, pití vína, kytara, banjo

a sem tam cigárko, jen to nikotýnový... A od toho sedmdesátýho roku jsem nevynechal téměř žádný víkend, v kterým bych nelezl po skalách, krom několika málo vyjímek...No a lezení mě neobyčejně baví dodnes a dělám vše proto, abych svůj život naplňoval touto zábavou...

Pavel Henke: Skály patří nám všem, proto si je musíme hýčkat. Je to naše národní přírodní bohatství se svojí důležitou historií. Lezu po pískách a kamenech po celé republice a děláme cesty i v Polsku. Alpy jako nejbližší hory.

Jirka Chocholoušek - Piškot: Zatím leze. Aspoň trochu. Baví ho to, kdežto z moudrých řečí o lezení je čím dál rozpačitější. V posledních letech se pohybuje už skoro jen na domácím písčku. Trochu stárne a ve skalách víc než dřív vyhledává kouty, kde není moc lidí. Neví, co by o sobě měl říkat.

Karel Nováček: Věnuje se především pískovcovému lezení, jen málokdy a neochotně vyjíždí za hranice Adršpašska. Občas se nechá zlákat něčím větším.

Připravili: Honza Obročník, Božena Valentová